

Robert Rozwałka

Zakład Zoologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej
ul. Akademicka 19 20-033 Lublin
arachnologia@wp.pl

Received: 17.12.2009

Reviewed: 14.07.2010

MATERIAŁY DO ZNAJOMOŚCI PAJĄKÓW ARANEAE BIESZCZADÓW I BIESZCZADZKIEGO PARKU NARODOWEGO

Materials to the knowledge of spiders *Araneae* in the Bieszczady Mountains and Bieszczady National Park

Abstract: A list of 109 spider species *Araneae* which were found in examined material from the Bieszczady Mountains and Bieszczady National Park is presented. Among revealed species 10 were not enumerated from the area of the Bieszczady National Park until now and 14 are new to the araneofauna of Bieszczady Mountains. It should be emphasized that the localities of very rare in Poland mountain and boreo-mountain species were found, for example: *Robertus truncorum*, *Evansia merens*, *Pocadicnemis carpatica*, *Saloca kulczyński*, *Tapinocyba biscissa*, *Taranucnus bihari*, *Araniella proxima*.

Key words: *Araneae*, Bieszczady Mountains, Bieszczady National Park.

Wstęp

Fauna Bieszczadów i Bieszczadzkiego Parku Narodowego jest poznana w stopniu bardzo fragmentarycznym. Najobszerniejszym opracowaniem jest publikacja Staręgi (1971), który z Bieszczadów, wraz z przyległymi terenami Pogórza Przemyskiego i Beskidu Niskiego, podaje łącznie około 260 gatunków pająków. W tym opracowaniu uwzględniono również wszystkie wcześniejsze publikacje (Kulczyński 1884; Czajka 1957; Bednarz 1966; Staręga 1966; Prószyński, Staręga 1971). W późniejszych latach dane te zostały tylko w niewielkim stopniu uzupełnione (Punda 1972; Staręga 1972; 1974; Czajka i in. 1981). Łącznie w dotychczasowym piśmiennictwie można znaleźć informacje o 188 gatunkach wymienianych z Bieszczadzkiego Parku Narodowego i około 288 z całych Bieszczadów (Staręga 2001). Te dane z całą pewnością nie odzwierciedlają całego potencjalnego bogactwa gatunkowego tego regionu, co podkreślał Staręga (2001). Dla porównania Svatoň i wsp. (2003) z graniczącego z BDPN, Národného Parku

Poloniny wymienili 403 gatunki pajaków, co dobrze obrazuje niedostateczny stan poznania araneofauny Bieszczadzkiego Parku Narodowego jak i Bieszczadów.

Poniżej zamieszczono wykaz pajaków stwierdzonych w Bieszczadach i Bieszczadzkim Parku Narodowym. Przy gatunkach pospolitych zamieszczono jedynie dane o liczbie okazów i skrótove dane fenologiczne. Cyfry rzymskie oznaczają kolejne miesiące, skróty p – pierwszą, m – środkową, a k – ostatnią dekadę miesiąca. Symbolem # wyróżniono gatunki dotychczas nie wymieniane z Bieszczadzkiego Parku Narodowego, a gwiazdką (*) nowe dla Bieszczadów (w ujęciu Katalogu Fauny Polski).

Materiał z Bieszczadzkiego PN wraz z otuliną został zebrany przez autora w trakcie badań nad występowaniem rodzaju *Trogulus* (Arachnida: *Opiliones*) – zezwolenie nr ODN-061-37/08. Próbkę z okolic Ustrzyk Górnych zebrała i udostępniła do opracowania mgr Anna Dembicka.

Wykaz stanowisk

Bieszczadzki Park Narodowy:

- podejście na Tarnicę od strony Wołosatego, górne partie buczyny (około 1030–1060 m n.p.m.); pojedyncze okazy zbierane pod kamieniami i wysiewki ze ściółki bukowej (w tekście Tarnica-1);
- Tarnica (około 1315–1325 m n.p.m.); pojedyncze okazy zbierane pod kamieniami oraz na podłożu w strefie szczytowej (w tekście Tarnica-2);
- Halicz (około 1300–1311 m n.p.m.); pojedyncze okazy zbierane pod kamieniami oraz na podłożu w strefie szczytowej;
- Rozsypaniec (około 1245–1260 m n.p.m.); pojedyncze okazy zbierane pod kamieniami oraz na podłożu w strefie szczytowej (w tekście Rozsypaniec-1);
- zejście z Rozsypanca w kierunku Wołosatego za Przełęczą Bukowską (około 1070–1100 m n.p.m.); wysiewki z ściółki bukowej w widnej buczynie porastającej południowo-zachodnie stoki Rozsypanca (w tekście Rozsypaniec-2);
- Hnatowe Berdo, górne partie buczyn (około 1100–1120 m n.p.m.); wysiewki ze ściółki i pojedyncze okazy zbierane pod kamieniami (w tekście Hnatowe-1);
- środkowa część zbocza Hnatowego Berda (około 850–900 m n.p.m.); wysiewki ze ściółki w dolinie potoków (w tekście Hnatowe-2);
- terasa potoku Wetlina pomiędzy Wetliną a Brzegami Górnymi (około 726–728 m n.p.m.); wysiewki z mchów i ściółki w ziołoroślach lepiężnikowo-pokrzywowych (w tekście Brzegi);

- suche zbocze o charakterze kserotermicznym pomiędzy potokami Kostywskim a Klimakowskim, po prawej stronie drogi biegnącej z Ustrzyk Górnych do Wetliny (około 730–735 m n.p.m.); wysiewki z kęp mchów i darni (w tekście Wetlina).

Otulina Bieszczadzkiego Parku Narodowego:

- Pszczeliny, wzdłuż drogi leśnej biegnącej w kierunku przełęczy Przysłup (ok. 600–605 m n.p.m.); wysiewki z grubej warstwy mchów pokrywających podłoże pod jodłami i jaworami porastającymi pobocze śródleśnej drogi (w tekście Pszczeliny-1);
- Pszczeliny, wzdłuż drogi leśnej biegnącej w kierunku przełęczy Przysłup (około 620–650 m n.p.m.); wysiewki ze ściółki bukowej w dolinie potoku i na przyległych stokach (w tekście Pszczeliny-2).

Pogórze Bieszczadzkie:

- *Dentario glandulosae-Fagetum* o ekspozycji SW na stokach Kamiennej Laworty (około 640–660 m n.p.m); czerpak entomologiczny w runie i podszycie (w tekście Laworta-1);
- zbiorowisko z klasy *Molinio-Arrheneateretea* o ekspozycji SW na stokach Kamiennej Laworty (około 570–580 m n.p.m); czerpak entomologiczny z roślinności zielnej (w tekście Laworta-2);
- zbiorowisko z klasy *Molinio-Arrheneateretea* w dolinie rzeki Strwiąż w Ustrzykach Dolnych (około 495 m n.p.m); czerpak entomologiczny z roślinności zielnej (w tekście Strwiąż);
- zbiorowisko z klasy *Molinio-Arrheneateretea* niedaleko Ustrzyk Dolnych u podnóża Małego Króla (około 510–515 m n.p.m); czerpak entomologiczny z roślinności zielnej (w tekście Ustrzyki);
- *Dentario glandulosae-Fagetum* o ekspozycji NE na stokach Małego Króla (około 550–560 m n.p.m); czerpak entomologiczny w runie i podszycie (w tekście Król).

Wykaz gatunków

Segestriidae

Segestria senoculata (Linnaeus, 1758) – 11 ok.: Halicz; Rozsypaniec; Tarnica-2: ♀, juv. mVIII.

Mimetidae

Ero furcata (Villers, 1789) – 1 ok.: Pszczeliny-1: ♀ mVIII.

Theridiidae

Enoplognatha ovata (Clerck, 1758) – 42 ok.: Król; Laworta-1; Ustrzyki: ♂p-kVI; ♀kV-kVI, mVII, sub♂kV, sub♀kV-pVI.

**Enoplognatha latimana* Hippa et Oksala 1980 – 10 ok.: Laworta-2; Ustrzyki: ♂m-kVII; ♀kVII.

Neottiura bimaculata (Linnaeus, 1758) – 25 ok.: Laworta-2; Strwiąż; Ustrzyki: ♂kV-pVI; ♀p-kVI, mVII; juv. kV, m-kVI.

Platnickina tincta (Walckenaer, 1802) – 2 ok.: Król: ♀mVII, kVIII.

Robertus lividus (Blackwall, 1836) – 2 ok.: Brzegi; Wetlina: ♀kVIII.

Robertus neglectus (O.P.-Cambridge, 1871) – 2 ok.: Laworta-1; Pszczeliny-1: ♂kVII, mVIII.

**Robertus truncorum* L. Koch, 1872 – 1 ok.: Pszczeliny-2: ♀mVIII. Gatunek alpejsko-karpacki związany ze ściółką lasów liściastych w górach i na pogórzach (Prószyński, Staręga 1971; Staręga, Kupryjanowicz 1996). Pająk dotychczas nie wymieniany z Bieszczadów (Staręga 1971; Czajka i in. 1981), choć wynika to raczej z niedokładnych badań niż rzeczywistej rzadkości występowania tego gatunku. Mapę rozmieszczenia w Polsce opublikowali niedawno Staręga i Kupryjanowicz (1996: Ryc. 1).

Theridion varians Hahn, 1833 – 4 ok.: Król: ♂kVI; juv.mVII, kVIII.

Linyphiidae

Asthenargus paganus (Simon, 1884) – 16 ok.: Pszczeliny-1,-2; Tarnica-1: ♀mVIII.

Bathyphantes nigrinus (Westring, 1851) – 2 ok.: Laworta-1; Strwiąż: ♂kVII; ♀mIX.

Bolyphantes alticeps (Sundevall, 1833) – 27 ok.: Brzegi; Hnatowe-1; Król; Laworta-1; Ustrzyki: ♂kV, kVII, kVIII; ♀kV, kVIII; juv. mVI, kVIII; mIX.

#*Centromerus arcanus* (O.P.-Cambridge, 1873) – 2 ok.: Pszczeliny-1; Tarnica-1: ♀mVIII.

Centromerus sellarius (Simon, 1884) – 2 ok.: Hnatowe-1,-2: ♂kVIII.

Centromerus sylvaticus (Blackwall, 1841) – 28 ok.: Brzegi; Hnatowe-1,-2; Pszczeliny-1,-2; Wetlina: ♂,♀m-kVIII.

#*Ceratinella brevis* (Wider, 1834) – 25 ok.: Brzegi; Hnatowe-2; Pszczeliny-1,-2; Tarnica-1; Wetlina: ♂,♀,juv.m-kVIII.

Dicymbium tibiale (Blackwall, 1836) – 5 ok.: Pszczeliny-1; Strwiąż: ♀mVIII, kV.

Diplocephalus helleri (L. Koch, 1869) – 2 ok.: Hnatowe-1,-2: ♂,♀kVIII. Rzadki gatunek górski wymieniany w Polsce z rozproszonych stanowisk od Karkonoszy po Bieszczady (Staręga, Kupryjanowicz 1996: Ryc. 3). Najczęściej występuje w wilgotnej ściółce leśnej w pobliżu górskich potoków.

Diplocephalus latifrons (O.P.-Cambridge, 1863) – 150 ok.: Brzegi; Hnatowe-1,-2; Pszczeliny-1,-2; Rozsypaniec-2; Wetlina: ♂,♀,juv.m-kVIII.

Diplostyla concolor (Wider, 1834) – 2 ok.: Hnatowe-2; Pszczeliny-1: ♂mVIII; ♀kVIII.

Dismodicus bifrons (Blackwall, 1841) – 1 ok.: Strwiąż: ♀pVI.

Dismodicus elevatus (C.L. Koch, 1838) – 2 ok.: Strwiąż: ♀kV, mVII.

Erigonella hiemalis (Blackwall, 1833) – 11 ok.: Pszczeliny-1; Wetlina: ♂kVIII; ♀m-kVIII.

*#*Evansia merens* O.P.-Cambridge, 1900 – 4 ok.: Halicz; Rozszypaniec-1; Tarnica-2: ♀juv.mVIII. Gatunek bardzo rzadki w Polsce, znany dotychczas jedynie okolic Łęczyc w Sudetach (Pilawski 1966; Woźny i in. 1988) oraz z rezerwatu Krzemienne Góry w Puszczy Knyszyńskiej (Staręga 2003). W Bieszczadach *E. merens* zbierano pod kamieniami na połoninach w strefie szczytowej i przyszczytowej na Tarnicy, Haliczu i Rozsypańcu w mrowiskach *Manica rubida* (Latreille). Ten myrmekobiontyczny gatunek występuje prawdopodobnie dość licznie, gdyż oprócz zebranych czterech okazów obserwowano także dalsze osobniki i kokony tego gatunku.

Gonatium rubellum (Blackwall, 1841) – 9 ok.: Hnatowe-2; Pszczeliny-1; Wetlina: ♂, ♀m-kVIII.

Gonylidium rufipes (Linnaeus, 1758) – 35 ok.: Strwiąż: ♂kV-pIV; ♀kV-pIV.

Helophora insignis (Blackwall, 1841) – 6 ok.: Król; Strwiąż: ♂mIX; ♀m-kVII, kVIII.

Lepthyphantes leprosus (Ohlert, 1865) – 4 ok.: Rozszypaniec-1; Tarnica-2: ♂, ♀mVIII.

Linyphia hortensis Sundevall, 1829 – 1 ok.: Strwiąż: ♀pIV.

Linyphia triangularis (Clerck, 1758) – 78 ok.: Król; Laworta-1; Strwiąż; Ustryki: ♂mVII, mIX; ♀m-kVII, mIX; juv.kVI-mIX.

Macrargus rufus (Wider, 1834) – 8 ok.: Hnatowe-2; Pszczeliny-2; Wetlina: ♂m-kVIII; ♀kVIII; juv.kVIII.

*#*Micrargus herbigradus* (Blackwall, 1854) – 35 ok.: Hnatowe-1,-2; Pszczeliny-1,-2; Wetlina: ♂, ♀m-kVIII.

Microneta viaria (Blackwall, 1868) – 63 ok.: Brzegi; Hnatowe -1,-2; Pszczeliny-1,-2; Rozszypaniec-2; Tarnica-1; Wetlina: ♂, ♀juv.m-kVIII.

**Minyriolus pusillus* (Wider, 1834) – 2 ok.: Pszczeliny-1: ♀mVIII.

Oedothorax retusus (Westring, 1851) – 2 ok.: Strwiąż: ♀mIX.

**Pocadicnemis carpatica* (Chyzer, 1894) – 1 ok.: Pszczeliny-1: ♀mVIII. Bardzo rzadki gatunek karpacko-sudecki, dopiero niedawno wykazany w Polsce z Gór Stołowych (Rozwałka 2008). Oprócz prezentowanego stanowiska stwierdzony także w Kamieniołomie pod Capkami w Zakopanem (Rozwałka mat. niepubl.). Wymagania środowiskowe, z uwagi na rzadkość występowania, nie są do końca poznane. Najczęściej łowiony bywa w kępach mchów i traw (turzyc) pokrywających podłoże, w widnych lasach iglastych i mieszanych w niższych położeniach

górkich, lub w mchach porastających podnóża głazów i ścian skalnych (Rozwałka 2008).

Saloca kulczyński Miller et Kratochvil, 1939 – 2 ok.: Pszczeliny-2: ♂, ♀ mVIII.

*#*Tapinocyba biscissa* (O.P.-Cambridge, 1872) – 1 ok.: Brzegi: ♀ kVIII.

Taranucnus bihari Fage, 1931 – 14 ok.: Tarnica-1: ♂, ♀, juv. mVIII. Rzadki gatunek wschodniokarpacki, występujący pod kamieniami lub w grubej ściółce leśnej. Wymieniany w Polsce z Bieszczadzkiego PN i obszarów przyległych (Starega 1972; 2001; Svatoň i wsp. 2003). Przy czym w opracowaniu Staręgi (1972), wykazującym ostatecznie ten gatunek jako nowy dla arachnofauny Polski, brak precyzyjnych danych, które okazy (i stanowiska) z jego wcześniejszych publikacji (Staręga 1966: sub *Lepthyphantes collinus* (part.); Staręga 1971: sub *Lepthyphantes* sp.n.? aff. *pulcher* (part.)), odnoszą się rzeczywiście do *T. bihari*. Poniżej, w tabeli 1, zamieszczono wykaz krajowych stanowisk *T. bihari* sporządzony w oparciu o materiały dowodowe zachowane w zbiorach Muzeum Instytutu Zoologii PAN w Łomnej (rev. R. Rozwałka) i dane własne.

Tenuiphantes alacris (Blackwall, 1853) – 31 ok.: Brzegi; Hnatowe-1; Król; Rozsypaniec-2; Tarnica-1,-2: ♂ mVII, mVIII; ♀ m-kVIII; juv. mVIII.

Tenuiphantes cristatus (Menge, 1866) – 12 ok.: Król; Pszczeliny-1, 2: ♂ mVI; ♀ m-kVIII; juv. m-kVIII.

Tenuiphantes mengi (Kulczyński, 1887) – 1 ok.: Rozsypaniec-2: ♂ mVIII.

Tenuiphantes tenebricola (Wider, 1834) – 22 ok.: Brzegi; Hnatowe-1, 2; Rozsypaniec-2; Tarnica-1: ♀ mVIII.

#*Walckenaeria acuminata* Blackwall, 1833 – 1 ok.: Pszczeliny-2: ♀ mVIII.

*#*Walckenaeria antica* (Wider, 1834) – 4 ok.: Hnatowe-2; Pszczeliny-2: ♂ mVIII; ♀ m-kVIII.

**Walckenaeria atrotibialis* O.P.-Cambridge, 1878 – 1 ok.: Pszczeliny-2: ♀ mVIII.

*#*Walckenaeria kochi* (O.P.-Cambridge, 1872) – 1 ok.: Brzegi: ♀ kVIII.

Tetragnathidae

Metellina mengi (Blackwall, 1869) – 46 ok.: Laworta-1,-2; Strwiąż; Ustrzyki: ♂, ♀ kV-VI; juv. kV-mVI.

Metellina merianae (Scopoli, 1763) – 6 ok.: Hnatowe-2; Laworta-1; Tarnica-1; Wetlina: ♀ mVIII; juv. kVI, m-kVIII.

Metellina segmentata (Clerck, 1758) – 113 ok.: Brzegi; Król; Laworta-1; Strwiąż: ♂, ♀, juv. kVII-mIX.

Pachygnatha degeeri Sundevall, 1830 – 13 ok.: Laworta-2; Ustrzyki: ♂ kV, kVII; ♀ kV, m-kVII.

Pachygnatha listeri Sundevall, 1830 – 17 ok.: Strwiąż; Ustrzyki: ♂ kV; ♀ kV-pVI, mVII, pIX, ♀ mIX.

Tetragnatha montana Simon, 1874 – 2 ok.: Strwiąż: ♂ pVI; ♀ kVI.

Tetragnatha pinicola L. Koch, 1870 – 3 ok.: Strwiąż; Ustrzyki: ♂ p-kVI.

Araneidae

Aculepeira ceropegia (Walckenaer, 1802) – 6 ok.: Laworta-2; Ustrzyki: juv.m-kVII, pIX.

Araneus diadematus Clerck, 1758 – 4 ok.: Król; Laworta-1: ♂kVIII; juv.kV, kVI.

Araneus marmoreus Clerck, 1758 – 4 ok.: Ustrzyki: juv. pIX.

Araneus quadratus Clerck, 1758 – 18 ok.: Laworta-2; Ustrzyki: ♂kVI; ♀mIX; juv. mVII.

Araniella cucurbitina (Clerck, 1758) – 2 ok.: Ustrzyki: ♂♀kVI.

Araniella proxima (Kulczyński, 1885) – 1 ok.: Pszczeliny-1: juv.mVIII. Gatunek borealno-górski, po raz pierwszy wykazany w Polsce ze stanowisk leżących w BdPN: z Wołosatego i doliny Terebowca (Czajka i in. 1981). Oprócz Bieszczadów stwierdzony także w Puszczy Białowieskiej (Stańska 2007), Biebrzańskim Parku Narodowym (Staręga, Stankiewicz 1996; Kupryjanowicz 2005) oraz na Mazurach (Staręga 1996).

Cercidia prominens (Westring, 1851) – 1 ok.: Laworta-2: ♂kVII.

Cyclosa conica (Pallas, 1772) – 1 ok.: Laworta-1: juv.kVIII.

Mangora acalypha (Walckenaer, 1802) – 1 ok.: Ustrzyki: juv.kVII.

Lycosidae

Alopecosa pulverulenta (Clerck, 1758) – 4 ok.: Laworta-2: ♀kVII.

Aulonia albimana (Walckenaer, 1805) – 3 ok.: Brzegi: juv.kVIII.

Pardosa amentata (Clerck, 1758) – 2 ok.: Strwiąż: ♀pVI.

Pardosa lugubris (Walckenaer, 1802) – 8 ok.: Laworta-2; Ustrzyki: ♂m-kVII; ♀kVI, mVII.

Pardosa prativaga (L. Koch, 1870) – 3 ok.: Laworta-2; Strwiąż; Ustrzyki: ♂kVII; ♀pVI.

Pardosa pullata (Clerck, 1758) – 5 ok.: Laworta-2; Ustrzyki: ♂m-kVII; ♀kVI, kVII.

Trochosa terricola Thorell, 1856 – 2 ok.: Brzegi; Pszczeliny-1: ♀mVIII; juv. kVIII.

Pisauridae

Pisaura mirabilis (Clerck, 1758) – 9 ok.: Laworta-2; Ustrzyki: ♂kVII juv.kVI, kVII, mIX.

Cybaeidae

Cybaeus angustiarum L. Koch, 1868 – 15 ok.: Hnatowe-2; Pszczeliny-1,-2; Wetlina: ♀, juv.m-kVIII.

Hahniidae

Cryphoea silvicola (C.L. Koch, 1834) – 9 ok.: Hnatowe-1,-2; Pszczeliny-1; Tarnica-1: ♂, ♀, juv.m-kVIII.

Dictynidae

#Argenna subnigra (O.P.-Cambridge, 1861) – 1 ok.: Rozsypaniec-2: ♀mVIII

Amaurobiidae

Callobius claustrarius (Hahn, 1833) – 11 ok.: Brzegi; Pszczeliny-2; Wetlina: ♀, juv. m-kVIII.

Eurocoelotes inermis (L. Koch, 1855) – 7 ok.: Rozsypaniec-2: ♂ kVIII; ♀, juv. mVIII.

Anyphaenidae

#Anyphaena accentuata (Walckenaer, 1802) – 12 ok.: Król; Laworta-1; Rozsypaniec-2: ♀ mVII; juv. kV, kVI, mVII, m-kVIII, mIX.

Liocranidae

Agroeca brunnea (Blackwall, 1833) – 1 ok.: Ustrzyki: ♀ mVII.

Clubionidae

Clubiona caerulescens L. Koch, 1867 – 2 ok.: Laworta-1: ♂ kVII; ♀ kVIII.

Clubiona comta C.L. Koch, 1839 – 2 ok.: Laworta-1: ♀ mIX; juv. pIX.

Clubiona lutescens Westring, 1851 – 33 ok.: Strwiąż: ♂ kV-pVI; ♀ kV-pVI, kVI, kVII.

Clubiona pallidula (Clerck, 1758) – 3 ok.: Król: ♀ mVI; juv. kV, kVIII.

Clubiona reclusa O.P.-Cambridge, 1863 – 3 ok.: Rzeka: ♂, ♀ kV.

Clubiona subsultans Thorell, 1875 – 8 ok.: Ustrzyki: ♀ kVI, mVII.

Gnaphosidae

**#Zelotes clivicola* (L. Koch, 1870) – 6 ok.: Tarnica-2: ♀, juv. mVIII.

Philodromidae

Philodromus aureolus (Clerck, 1758) – 5 ok.: Król; Laworta-1: ♀ p-mVI; juv. mVII.

Philodromus margaritatus (Clerck, 1758) – 2 ok.: Król; Laworta-1: juv. p-mVI.

Thomisidae

Diaea dorsata (Fabricius, 1777) – 53 ok.: Strwiąż: ♀ kV; juv. kV-mIX.

Misumena vatia (Clerck, 1758) – 24 ok.: Laworta-1,-2; Ustrzyki: ♀ kVI, m-kVII; juv. kV, mVII, p-mIX.

Ebrechtella tricuspidata (Fabricius, 1775) – 64 ok.: Król: ♂ kV; mVII, juv. kV-kVIII.

Ozyptila atomaria (Panzer, 1801) – 2 ok.: Wetlina: juv. kVIII.

Ozyptila praticola (C.L. Koch, 1837) – 1 ok.: Brzegi: ♂ kVIII.

Ozyptila rauda Simon, 1875 – 1 ok.: Król: ♀ kVI.

Ozyptila trux (Blackwall, 1846) – 7 ok.: Brzegi; Pszczeliny-1; Wetlina: ♀ m-kVIII; juv. mVIII.

Synema globosum (Fabricius, 1775) – 4 ok.: Król: juv. kVI, kVII.

**Xysticus audax* (Schrank, 1803) – 2 ok.: Laworta-1: ♀ kVII; juv. kVIII.

Xysticus bifasciatus C.L. Koch, 1837 – 13 ok.: Laworta-2; Ustrzyki: ♂ mVII; ♀ m-kVII; juv. kV, pIX.

Xysticus cristatus (Clerck, 1758) – 10 ok.: Laworta-2; Strwiąż; Ustrzyki: ♀ kV, kVI; juv. kV, kVI.

Xysticus kochi Thorell, 1872 – 1 ok.: Strwiąż: ♀kV.

Xysticus lanio C.L. Koch, 1835 – 6 ok.: Król, Laworta-1: sub♀kVIII; juv.kVI, kVII, mIX

**Xysticus luctuosus* (Blackwall, 1836) – 1 ok.: Laworta-1: sub♀kVII.

Xysticus ulmi (Hahn, 1832) – 48 ok.: Laworta-1,-2; Strwiąż; Ustrzyki: ♀kV, m-kVII; juv.kV, kVI, m-kVII, pIX.

Salticidae

**Ballus chalybeius* (Walckenaer, 1802) – 1 ok.: Laworta-1: ♂kV.

Euophrys frontalis (Walckenaer, 1802) – 13 ok.: Pszczeliny-1; Wetlina: ♀m-kVIII; juv.kVIII.

Evarcha arcuata (Clerck, 1758) – 35ok.: Ustrzyki: ♂kV, kVI, m-kVII; ♀kV, kVI, mVII; juv.kV, kVI, m-kVII, p-mIX.

Evarcha falcata (Clerck, 1758) – 1 ok.: Ustrzyki: ♂kVI.

**Pseudeuophrys erratica* (Walckenaer, 1826) – 2 ok.: Pszczeliny-1: juv.mVIII.

Sitticus rupicola (C.L. Koch, 1837) – 6 ok.: Rozsypaniec-1; Tarnica-2: ♂, ♀, juv. mVIII.

Rezultatem przedstawionych materiałów jest wydłużenie listy pająków znanych z Bieszczadzkiego PN o 10, a z Bieszczadów (w ujęciu Katalogu Fauny Polski) o 14 gatunków. Warto przy tym podkreślić występowanie w otulinie Parku bardzo rzadkiego karpacko-sudeckiego gatunku – *Pocadicnemis carpatica*. Jego stwierdzenie w okolicach Pszczelin sugeruje, że możliwe jest odszukanie stanowisk tego pająka także w samym Parku. Oprócz *P. carpatica* do listy gatunków wykazujących górski lub borealno-górski typ rozmieszczenia, a dotychczas nie odnotowanych w Bieszczadach, przybyły: *Robertus truncorum*, *Evansia merens* i *Tapinocyba biscissa*. Ponadto stwierdzono nowe lub potwierdzono znane z literatury stanowiska dla np. *Centromerus sellarius*, *Diplocephalus helleri*, *Saloca kulczynskii*, *Taranucnus bihari*, *Araniella proxima*, *Sitticus rupicola*. Zresztą w przypadku pająków Bieszczadów i Bieszczadzkiego PN stan ich poznania oraz ich rozmieszczenia jest bardzo fragmentaryczny. Większość, nawet najpospolitszych krajowych gatunków, jest znanych z nielicznych czy wręcz pojedynczych stanowisk (por. Staręga 1971). Tak więc nawet drobne uzupełnienia faunistyczne, jakie powyżej przedstawiono, są istotne, gdyż dostarczają danych nie tylko o „gatunkach szczególnie cennych”, ale poprzez informacje o taksonach pospolitych uzupełniają „obraz tła”.

Tabela 1. Wykaz polskich stanowisk *Taraneus bihari* FAGE na podstawie materiałów zachowanych w zbiorach Muzeum Instytutu Zoologii PAN w Łomnej i danych własnych.

Table 1. Polish localities of *Taraneus bihari* FAGE according to the materials kept in collection of MIZ PAN in Łomna and author's own data.

Liczba okazów /płeć Number of specimens /sex	Lokalizacja (dane oryginalne z etykiet)/Locality (original data from labels)
1 ♀	29.VIII.1961: ca 700 m n.p.m.; Bieszczady, Ustrzyki Górne, góra Kiczera, zbocze NW, zarośla liściaste w jarze nad potokiem; leg. C. Dziadosz et W. Staręga, det. F. Miller
2 ♀	9.IX.1962: ca 1320-1348 m n.p.m.; Bieszczady, Tarnica, połonina szczytowa, rumowiska kamienne; leg. C. Dziadosz et W. Staręga, det. F. Miller
1 ♀	9.IX.1962: ca 600 m n.p.m.; Bieszczady, Dwernik, dis. Ustrzyki Dolne, zbocze PN-wsch., zarośla liściaste; leg. C. Dziadosz et W. Staręga, det. F. Miller
2 ♀; 5 juv.	7.VI.1967: ca 700 m n.p.m.; Bieszczady, Cisna, distr. Lesko, góra Rożki, zbocze N, las mieszany w jarze nad potoczkiem; leg. W. Staręga, det. F. Miller
1 ♂; 8 ♀; 5 juv.	20.VIII.2008: ca 1030-1060 m n.p.m.; podejście na Tarnicę szlakiem od strony Wołosatego, górne partie buczyn; pod kamieniami w lesie bukowym lub w grubej, luźnej ściółce w pobliżu kamieni (pni drzew); leg. et det. R. Rozwałka

Podziękowania

Autor dziękuje mgr Annie Dembickiej za zebranie i udostępnienie do opracowania pająków zebranych w okolicach Ustrzyk Dolnych.

Literatura

- Bednarz S. 1966. Nowe stanowiska tygrzyka paskowanego, *Argiope bruennichi* Scop. (*Argiopidae*) w Polsce na Dolnym Śląsku. *Prz. zool.* 10: 179–185.
- Czajka M. 1957. Kilka nowych stanowisk dwóch rzadkich pająków w Polsce. *Przegl. zool.* 1: 178–179.
- Czajka M., Pilawski S., Woźny M. 1981. Przyczynek do poznania pająków (*Aranei*) Bieszczadów. *Fragm. faun.* 25: 453–461.
- Czajka M., Pilawski S., Woźny M. 1981. Przyczynek do znajomości pająków (*Aranei*) Bieszczadów. *Fragm. faun.* 25: 453–461.
- Kulczyński W. 1884. Przegląd krytyczny pająków z rodziny *Attoidae* żyjących w Galicyi. *Rozpr. Spr. Wydz. Mat.-Przyr. Akad. Urn.* 12: 136–232.
- Kupryjanowicz J. 2005. Pająki (*Araneae*) Biebrzańskiego Parku Narodowego. W: *Przyroda Biebrzańskiego Parku Narodowego*. (red.) A. Dyrzcz, C. Werpachowski, Biebrzański Park Narodowy, Osowiec Twierdza, ss. 275–299.
- Pilawski S. 1966. Wstępne badania pająków okolic Kudowy Zdroju (woj. wrocławskie). *Przegl. zool.* 10(1): 39–48.
- Prószyński J., Staręga W. 1971. Pająki – *Aranei*. *Katalog Fauny Polski* 33, 382 ss.

- Punda H. 1972. *Agyneta ramosa* Jackson, 1914 (*Aranei, Linyphiidae*) – a new species for Poland. Bull. Pol. Acad. Sci. 20: 127–132.
- Rozwałka R. 2008. *Pocadicnemis carpatica* (Chyzer, 1894) (*Araneae: Linyphiidae*) – a new species of spider to the fauna of Poland. Annales UMCS, sec. C, 63: 129–132.
- Stańska M. 2007. Rare and threatened spider species (*Araneae*) in selected types of deciduous forests in the Białowieża Forest. Nature Conservation 64: 13–29.
- Staręga W. 1966. Przyczynek do poznania pająków (*Aranei*) Polski. Fragm. faun. 13: 175–186.
- Staręga W. 1971. Pająki (*Aranei*) Bieszczadów. Fragm. faun. 17: 53–126.
- Staręga W. 1972. Nowe dla fauny Polski i rzadsze gatunki pająków (*Aranei*), z opisem *Lepthyphantes milleri* sp. n. Fragm. faun. 18: 55–98.
- Staręga W. 1974. Materiały do znajomości rozmieszczenia pająków (*Aranei*) w Polsce. Fragm. faun. 19: 395–420.
- Staręga W. 1996. Spinnen (*Araneae*) aus der Borkenheide und anderen Lokalitäten der Masurischen Seenplatte. Fragm. faun. 39: 287–311.
- Staręga W. 2001. Pająki (*Araneae*) Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Monografie Bieszczadzkie 7: 55–66.
- Staręga W. 2003. Pająki (*Araneae*) Puszczy Knyszyńskiej. Nowy Pam. Fizjogr. 1: 95–206.
- Staręga W., Kupryjanowicz J. 1996. Beitrag zur Kenntnis der Spinnen des Gorce-Gebirges. Fragm. faun. 39: 313–328.
- Staręga W., Stankiewicz A. 1996. Beitrag zur Spinnenfauna einiger Moore Nordostpolens. Fragm. faun. 39: 345–361.
- Svatoň J., Thomka V., Gajdoš P. 2003. Pavúky (*Araneae*) In: Pavúkovec Národného Parku Poloniny. (eds.) Mašán P., Svatoň J. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica a S–NP Poloniny Snina, Humenné, pp.: 21–113.
- Woźny M., Czajka M., Pilawski S., Bednarz S. 1988. Pająki (*Araneae*) polskich Sudetów. Acta Univ. wratisl., Prace Zoologiczne 19: 53–130.

Summary

Spiders *Araneae* which occurred in the Polish Bieszczady Mountains (including Bieszczady National Park – BNP) are very weakly known. Literature data confirm 228 species of spiders in the area of Bieszczady Mountains and 188 species in the territory of BNP. In this paper the list of 109 species determined in the area of Bieszczady Mountains (including BNP) is presented. It adds 10 species of spiders to the fauna of the BNP and 14 species to the list of spiders for the Bieszczady Mountains. The most interesting species found were *Pocadicnemis carpatica* (Chyzer), carpathico-sudetic species which was noted in Poland only from Góry Stołowe, and *Evansia merens* (O.P.-C.) – myrmecophilic species known from Poland only from Sudety Mts and Knyszyńska Forest. Basing on material from museum and author's own studies the information about locations of *Taranucnus bihari* Fage in the Bieszczady Mountains was revised.

Besides mentioned above, interesting and worth to notice species are also: *Robertus truncorum*, *Centromerus sellarius*, *Diplocephalus helleri*, *Saloca kulczynskii*, *Tapinocyba biscissa*, *Taranucnus bihari*, *Walckenaeria kochi*, *Araniella proxima*, *Argenna subnigra*, *Ozyptila rauda*, *Synema globosum*, and *Sitticus rupicola*.